

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

НН Архітектурно-художній інститут
Кафедра Дизайну архітектурного середовища

СИЛАБУС освітнього компонента – ОК 3 Архітектурно-дизайнерське проектування

Освітній рівень	другий (магістерський)
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	191 Архітектура та містобудування
Освітня програма	ОПП Дизайн архітектурного середовища
Обсяг освітнього компонента	17 кредити ECTS (510 академічних годин)
Види аудиторних занять	практичні
Індивідуальні завдання	Курсові проекти, аудиторні контрольні роботи, реферат
Форми підсумкового (семестрового) контролю	залік

Викладач (Викладачі):

Тюрікова Олена Миколаївна, к. пед. наук, доц.каф. Дизайну архітектурного середовища, tulenanik@gmail.com.

В процесі вивчення освітнього компонента у здобувачів вищої освіти сформуються навички та вміння які дають можливість опанувати особливості та методику архітектурно-дизайнерського проектування різних типів житлового середовища, композиційне формування об'єктів та систем архітектурного середовища. Набувають знання та досвід у царині: сценарного моделювання середовищних процесів; комплексного обладнання об'єктів та систем житлового середовища, дизайну інтер'єру, ландшафтного дизайну, спеціального дизайну середовищних утворень.

Передумови для вивчення освітнього компонента: є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: дизайн архітектурного середовища; архітектурне та архітектурно-дизайнерське проектування; архітектурна композиція; дизайн обладнання інтер'єру, перед проектний аналіз архітектурного середовища.

Програмні результати навчання:

ПРН01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері архітектури та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.

ПРН02. Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур.

ПРН03. Здійснювати передпроектний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів і територій.

ПРН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проектування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.

ПРН05. Знати, розуміти та оцінювати характеристики сучасних будівельних матеріалів, виробів і технологій, враховувати їх особливості при розробці інноваційних проектних рішень будівель і споруд, в проектах благоустрою міських і ландшафтних територій, при реконструкції та реставрації пам'яток архітектури і містобудування.

ПРН06. Забезпечувати гармонізацію об'єктів архітектури і предметного середовища, зокрема із застосуванням принципів і методів теорії дизайну архітектурного середовища.

ПРН07. Здійснювати проектне моделювання, обирати цифрові технології та програмні засоби для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру, розробки і реалізації проектів у сфері архітектури та містобудування, оформлення відповідної наукової та технічної документації, виготовлення макетів і наочних ілюстративних матеріалів.

ПРН08. Організовувати роботу над комплексними архітектурними та містобудівними проектами, співпрацю з замовниками та громадськістю при розробці, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних проектів; зрозуміло доносити власні висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців.

ПРН09. Застосовувати енергоефективні та інші інноваційні технології при проведенні наукових архітектурно-містобудівних досліджень та прийнятті комплексних архітектурно-містобудівних рішень.

ПРН10. Обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері архітектури та містобудування державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН11. Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінюватиможливі побічні наслідки та ризики.

ПРН12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо проведення досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проектів.

ПРН13. Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженерно-технічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проектуванні.

ПРН14. Здійснювати авторський нагляд за реалізацією проектів у сфері архітектури та містобудування.

ПРН15. Аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проектування об'єктів архітектури та містобудування.

ПРН16. Здійснювати формування архітектурно-дизайнерського середовища житлових, громадських, промислових, ландшафтних комплексів та інших середовищних об'єктів міста.

ПРН17. Приймати ефективні рішення у сфері дизайну інтер'єрного середовища та його складових (адаптація інтер'єрів до запитів користувачів; «гіперінтер'єри» - наскрізні середовищні системи; просторові конструкції і матеріали в дизайні інтер'єрів; стилістичний характер інтер'єрних просторів; тощо).

ПРН18. Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення реновації і ревіталізації архітектурно-дизайнерського середовища колишніх промислових комплексів та реновації існуючих архітектурноландшафтних ансамблів.

ПРН19. Застосовувати синтез художньої та інженерної творчості в дизайні середовища: пластичні характеристики середовищних об'єктів; просторові конструкції середовищних комплексів (місто й інтер'єр); колористика в масштабі міста, середовищних комплексів і суспільних інтер'єрів; світлодизайн міського середовища та громадських інтер'єрів.

ПРН20. Знати і застосовувати методологію навчального архітектурно-дизайнерського проектування: типологію середовищних структур; передпроектний і проектний аналіз; вплив сучасної дизайнерської культури на формування середовища; технологічна обумовленість архітектурного середовища; контекст як необхідний фактор проектного рішення; архітектурно-дизайнерські просторові конструкції середовищних комплексів; динаміку середовищних дизайнерських систем; розробку концепції архітектурнодизайнерського проектного рішення; стадійність архітектурно-дизайнерського проектування.

ПРН21. Організувати роботу над комплексними архітектурно-дизайнерськими проектами «Неархітектурних» міських систем як значимих об'єктів міського середовища (транспортні вузли, розв'язки, колишні залізні дороги і трамвайні колії, надземний транспорт, естакади, гаражі; підземні переходи, метро; пустирі, площі, дворові простори).

ПРН22. Приймати ефективні рішення з навігації в архітектурно-дизайнерському середовищі (обумовленість навігаційних систем міського середовища; дизайн навігаційних засобів; особливості навігаційних систем для людей з обмеженими фізичними можливостями).

Диференційовані програмні результати навчання:

знати:

- типологічні особливості житлового середовища;
- структурні компоненти та особливості композиційного формування житлового середовища;
- значення обладнання та різних засобів дизайну в житловому середовищі;
- особливості художньо-дизайнерської композиції та колористики;
- архітектурно-містобудівні нормативи щодо забудови кварталів, проектування багатоповерхових житлових будинків та будівель суспільного призначення.

володіти:

- методикою архітектурно-дизайнерського проектування;
- засобами утворення візуально – змістовних тем;
- засобами формування середовищних вражень;
- методами середовищної сценографії;
- технологіями формування образу середовища.

вміти:

- здійснювати по факторний аналіз існуючої середовищної ситуації;
- використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- зберігати навколишнє середовище;
- діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- складати схеми аналізу архітектурного середовища;
- проектувати генеральний план;
- створювати дизайн обладнання середовищних систем;
- проектувати багатоповерховий житловий будинок на соціокультурному, матеріально-технічному, об'ємно-просторовому, планувальному, конструктивному, функціональному, архітектурно-художньому рівнях;
 - створювати набір спеціалізованих креслень з дизайну інтер'єрів та ландшафту;
 - проектувати обладнання в різних варіантах трансформації (з урахуванням ергономічних та сценарних особливостей процесу).
- складати схеми аналізу архітектурного середовища;
- проектувати генеральний план;
- створювати дизайн обладнання середовищних систем;
- проектувати громадські споруди та будівлі на соціокультурному, матеріально-технічному, об'ємно-просторовому, планувальному, конструктивному, функціональному, архітектурно-художньому рівнях;
 - створювати набір спеціалізованих креслень з дизайну інтер'єрів та ландшафту;
 - проектувати обладнання в різних варіантах трансформації (з урахуванням ергономічних та сценарних особливостей процесу).

Тематичний план

ЧАСТИНА I

Розділ I. Передпроектний та проектний аналіз

Тема 1 Аналіз історико- культурного змісту середовища, його атмосфери, емоційного знаку, середовищної легенди тощо. Соціальний «паспорт» середовища, складання «портрету» споживача.

Тема 2 Аналіз існуючої середовищної ситуації. Визначення факторів, що сприяють утворенню середовища. Складання аналітичних схем. Узагальнення результатів натурних досліджень.

Тема 3 Проблематизація. Аналіз теоретичних джерел та досвіду практичного вирішення виявлених проблем. Відбір та апробування підходів, методів та проектного інструментарію.

Тема 4 Формування дизайн- ідеї. Художня метафора дизайн-ідеї. Ескізування, підбір засобів художньої- образної виразності рішення. Дизайн- концепція середовищної композиції.

Розділ II. Проектна частина.

Тема 1 Гармонізація архітектурного середовища макро, мезо, мінірівнів на стадії розробки генплану. Просторова композиція середовища. Об'ємно- просторова композиція житлового середовища.

Тема 2 Гармонізація архітектурного середовища на рівні формування силуету забудови. Утворення архітектурної домінанти.

Тема 3 Обладнання архітектурного середовища на рівні генплану. Узгодження концепції планів та генплану. Дизайн-ідея території та суспільних зон.

Тема 4 Проектування архітектурної домінанти або типового елемента фонові забудови на об'ємно- планувальному рівні. Типологія сучасного житла. Особливості проектування житла, новітні ідеї та напрямки. Образ сучасного житла. Узгодження стилю життя з об'ємно- планувальними рішеннями.

Розділ III. Архітектурний дизайн.

Тема 1 Дизайн інтер'єру. Художній образ та функція в залежності від вимог споживача. Визначення провідного типу дизайну (технодизайн, етнодизайн, дизайн обладнання, арт-дизайн, оптичні ілюзії тощо).

Тема 2 Дизайн житлового інтер'єру. Комплексне обладнання. Урахування можливості змін та трансформацій образу та простору.

Тема 3 Ландшафтний дизайн. Художній образ прибудинкової території. Визначення провідних прийомів, засобів індивідуалізації образу середовища. Екодизайн, світловий дизайн, інформаційний дизайн тощо.

Тема 4 Комплексне обладнання. Розробка обладнання для провідної образотворюючої функції- ігрової, обслуговуючої, рекреаційної, транспортної тощо.

ЧАСТИНА II

Розділ I. Передпроектний та проектний аналіз

Тема 1 Аналіз історико- культурного змісту середовища, його атмосфери, емоційного знаку, середовищної легенди тощо. Соціальний «паспорт» середовища, складання «портрету» споживача.

Тема 2 Аналіз існуючої середовищної ситуації. Визначення факторів, що сприяють утворенню середовища. Складання аналітичних схем. Узагальнення результатів натурних досліджень.

Тема 3 Проблематизація. Аналіз теоретичних джерел та досвіду практичного вирішення виявлених проблем. Відбір та апробування підходів, методів та проектного інструментарію.

Тема 4 Формування дизайн- ідеї. Художня метафора дизайн-ідеї. Ескізування, підбір засобів художньої- образної виразності рішення. Дизайн- концепція середовищної композиції.

Розділ II. Проектна частина.

Тема 1 Гармонізація архітектурного середовища макро, мезо, мінірівнів на стадії розробки генплану. Просторова композиція середовища. Об'ємно- просторова композиція житлового середовища.

Тема 2 Гармонізація архітектурного середовища на рівні формування силуету забудови. Утворення архітектурної домінанти.

Тема 3 Обладнання архітектурного середовища на рівні генплану. Узгодження концепції планів та генплану. Дизайн-ідея території та суспільних зон.

Тема 4 Проектування архітектурної домінанти або типового елемента фонові забудови на об'ємно- планувальному рівні. Типологія сучасного житла. Особливості проектування житла,

новітні ідеї та напрямки. Образ сучасного житла. Узгодження стилю життя з об'ємно-планувальними рішеннями.

Розділ III. Архітектурний дизайн.

Тема 1 Дизайн інтер'єру. Художній образ та функція в залежності від вимог споживача. Визначення провідного типу дизайну (технодизайн, етнодизайн, дизайн обладнання, арт-дизайн, оптичні ілюзії тощо).

Тема 2 Дизайн житлового інтер'єру. Комплексне обладнання. Урахування можливості змін та трансформацій образу та простору.

Тема 3 Ландшафтний дизайн. Художній образ прибудинкової території. Визначення провідних прийомів, засобів індивідуалізації образу середовища. Екодизайн, світловий дизайн, інформаційний дизайн тощо.

Тема 4 Комплексне обладнання. Розробка обладнання для провідної образотворюючої функції-ігрової, обслуговуючої, рекреаційної, транспортної тощо.

ЧАСТИНА III

Розділ I. Передпроектний та проектний аналіз

Тема 1 Аналіз історико- культурного змісту середовища, його атмосфери, емоційного знаку, середовищної легенди тощо. Соціальний «паспорт» середовища, складання «портрету» споживача.

Тема 2 Аналіз існуючої середовищної ситуації. Визначення факторів, що сприяють утворенню середовища. Складання аналітичних схем. Узагальнення результатів натурних досліджень.

Тема 3 Проблематизація. Аналіз теоретичних джерел та досвіду практичного вирішення виявлених проблем. Відбір та апробування підходів, методів та проектного інструментарію.

Тема 4 Формування дизайн- ідеї. Художня метафора дизайн-ідеї. Ескізування, підбір засобів художньої- образної виразності рішення. Дизайн- концепція середовищної композиції.

Розділ II. Проектна частина.

Тема 1 Гармонізація архітектурного середовища макро, мезо, мінірівнів на стадії розробки генплану. Просторова композиція середовища. Об'ємно- просторова композиція житлового середовища.

Тема 2 Гармонізація архітектурного середовища на рівні формування силуету забудови. Утворення архітектурної домінанти.

Тема 3 Обладнання архітектурного середовища на рівні генплану. Узгодження концепції планів та генплану. Дизайн-ідея території та суспільних зон.

Тема 4 Проектування архітектурної домінанти або типового елемента фонові забудови на об'ємно- планувальному рівні. Типологія сучасного житла. Особливості проектування житла, новітні ідеї та напрямки. Образ сучасного житла. Узгодження стилю життя з об'ємно-планувальними рішеннями.

Розділ III. Архітектурний дизайн.

Тема 1 Дизайн інтер'єру. Художній образ та функція в залежності від вимог споживача. Визначення провідного типу дизайну (технодизайн, етнодизайн, дизайн обладнання, арт-дизайн, оптичні ілюзії тощо).

Тема 2 Дизайн житлового інтер'єру. Комплексне обладнання. Урахування можливості змін та трансформацій образу та простору.

Тема 3 Ландшафтний дизайн. Художній образ прибудинкової території. Визначення провідних прийомів, засобів індивідуалізації образу середовища. Екодизайн, світловий дизайн, інформаційний дизайн тощо.

Тема 4 Комплексне обладнання. Розробка обладнання для провідної образотворюючої функції-ігрової, обслуговуючої, рекреаційної, транспортної тощо.

Тема 5 Презентація та захист дизайн-проекту.

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за освітнім компонентом «Архітектурно-дизайнерське проектування» складає від 60 балів до 100 балів.

За освітнім компонентом передбачено виконання курсові проекти, аудиторні контрольні роботи, реферат.

Частина I

При виконанні курсового проекту 1 «Дизайн жилого середовища», студент самостійно обирає фрагмент міського середовища та на підставі його всебічного аналізу визначає перспективного споживача, типологію житлової забудови: соціальне або елітне житло, для людей з обмеженими можливостями або для студентів, постійного або временного перебування. Згідно з цим вибором, йде індивідуальна постановка проектних завдань та відбір засобів їх реалізації.

Приблизна тематика курсових проектів (на основі проектів попередників):

- Дизайн житлового середовища для людей з особливими потребами.
- Дизайн сучасного молодіжного житла або певної категорії споживачів.
- Дизайн житла для переселенців, для мігрантів, соціального житла.
- Дизайн житла тимчасового перебування: готелей, хостелів, тощо.
- Дизайн житлового середовища історико-культурного походження.
- Дизайн житлового середовища в об'єктах промислової архітектури.
- Дизайн житлового середовища з деякими визначеними характеристиками, тощо.

Студенту потрібно: визначити середовищні проблеми та завдання, виокремити композиційні аспекти, сгенерувати дизайн-ідею та здійснити відбір архітектурно-дизайнерських засобів щодо її втілення. Робота складається з трьох частин: аналітично- дослідницької, проектної та архітектурного дизайну і виконується у вигляді експозиції в конкурсній подачі (800x600x) з пояснювальною стрічкою знизу (80).

Аудиторна контрольна робота передбачена за провідною проектною проблемою, що вирішується студентом.

Тематика може охоплювати матеріали з усіх етапів проектування: перед проектних досліджень, проектних досліджень, композиційного аналізу, генерування та реалізації дизайн-ідеї проекту.

Частина II

При виконанні курсового проекту 2 «Дизайн промислового середовища» студент самостійно обирає фрагмент середовища промислового за походженням або потенціалом та на підставі його всебічного аналізу визначає перспективний напрямок його розвитку, основного споживача, типологію забудови: промисловий об'єкт, торговельний або культурний об'єкт тощо. Згідно з цим вибором, йде індивідуальна постановка проектних завдань та відбір засобів їх реалізації.

Приблизна тематика курсових проектів (на основі проектів попередників):

- Дизайн середовища Деволановського узвізу в Одесі.
- Дизайн середовища центру екстремального дозвілля (колишній СРЗ№2)
- Дизайн середовища центру чайних церемоній (на базі чайної фабрики, пам'ятки архітектури).

Реабілітація промислової Пересипу з розробкою комплексу промислового дизайну.

Дизайн середовища заводу Краян з розробкою інтерактивного культурно-розважального комплексу.

Студенту потрібно: визначити середовищні проблеми та завдання, виокремити композиційні аспекти, сгенерувати дизайн-ідею та здійснити відбір архітектурно-дизайнерських засобів щодо її втілення. Робота складається з чотирьох частин: аналітично-дослідницької, архітектурному дизайні на просторовому рівні, проектування архітектурної домінанти та дизайнерській і виконується у вигляді експозиції в конкурсній подачі (800x600x) з пояснювальною стрічкою знизу (80), або 2 ФАО.

Аудиторна контрольна робота передбачена за провідною проектною проблемою, що вирішується студентом.

Тематика може охоплювати матеріали з усіх етапів проектування: перед проектних досліджень, проектних досліджень, композиційного аналізу, генерування та реалізації дизайн-ідеї проекту.

Приблизна тематика рефератів:

1. Сучасне місто. Проблеми та перспективи промислової забудови
2. Образи промислових будівель. Видатні експерименти сучасності
3. Промислова забудова сучасних міст. Концепція та реалізація.
4. Експериментальне промислове проектування. Типологія. Приклади. Перспективи.
5. Проектна одиниця. Особливості проектування середвищної ситуації.
6. Сучасний промисловий інтер'єр. Адресність та пластичність проектних рішень.
7. Сучасний інтер'єр. Універсальність та уніфікованість проектних рішень.
8. Дизайн відкритих територій промислової забудови.
9. Сучасне та історичне оздоблення промислових інтер'єрів
10. Сучасне та історичне оздоблення відкритих просторів промислового середовища
11. Проміжні простори в промисловому середовищі
12. Сучасна інтерпретація індустриальної спадщини на конкретних прикладах.

Реферат представляється до захисту в об'ємі 20-25 сторінок з ілюстраціями.

У якості реферату може бути зарахована інша науково-дослідницька робота студента (виступ на студентській конференції, публікація в науковому збірнику та ін.).

Частина III

При виконанні курсового проекту 3 «Концептуальне проектування за темою диплому», студент самостійно обирає фрагмент міського середовища та на підставі його всебічного аналізу визначає перспективного споживача, типологію забудови. Згідно з цим вибором, йде індивідуальна постановка проектних завдань та відбір засобів їх реалізації.

- Приблизна тематика курсових проектів (на основі проектів попередників):

- Дизайн середовища Дюковського саду в м. Одесі.
- Дизайн середовища рибного центру на Привозі.
- Дизайн середовища театру моди в м. Одесі.
- Дизайн середовища зоопарку в м. Одесі.
- Дизайн середовища парку на схилах.
- Дизайн-середовища арт-кластеру м. Одесі.
- Дизайн середовища реабілітаційного центру.
- Дизайн середовища спортивного комплексу.
- Дизайн середовища житлового комплексу тощо.

Студенту потрібно: визначити середовищні проблеми та завдання, виокремити композиційні аспекти, сгенерувати дизайн-ідею та здійснити відбір архітектурно-дизайнерських засобів щодо її втілення. Робота складається з трьох частин: аналітично-дослідницької, проектної та архітектурного дизайну. і виконується у вигляді експозиції в конкурсній подачі (800x600x) з пояснювальною стрічкою знизу (80).

Передбачено написання **реферату** з навчальної дисципліни.

Тематика рефератів має бути пов'язана з дизайнерською проблемою проекту.

Реферат подається до заліку у вигляді наукової студентської роботи за вимогами до подібних робіт. Обсяг приблизно 25-30 сторінок ФА4, додатки.

Орієнтовна тематика рефератів:

1. Деволанівський узвіз як об'єкт архітектурного проектування.
2. Історичні підстави формування середовища Деволанівського узвозу м. Одеси.
3. Композиційні особливості Дюковського саду м. Одеси.
4. Структурно-композиційний аналіз середовища історичного парку.
5. Фактори та підстави розвитку просторового середовища Куяльнику м. Одеси.
6. Культурно-розважальний потенціал рекреаційних систем м. Одеси.
7. Житлове середовище як об'єкт дослідження. Сучасний стан та перспективи розвитку селитебних зон м. Одеси.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

За освітнім компонентом «Архітектурно-дизайнерське проектування» складає 60 балів та 100 балів відповідно і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

- усне опитування або письмовий контроль на практичних заняттях та лекціях;
- виконання (захист) практичних робіт.
- підготовка аудиторних контрольних робіт, реферату.
- виконання аудиторних контрольних робіт, реферату.
- підсумковий публічний захист аудиторних контрольних робіт, реферату.
- підготовка курсових проектів.
- виконання курсових проектів.
- підсумковий публічний захист курсових проектів.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Ремізова О. Художні методи архітектурної композиції: навчальний посібник. Publishing House / European Scientific Platform. 2023, 86 с.
2. Лях В. М. Основи типологічного аналізу в архітектурі і містобудуванні: навчальний посібник / Лях В. М., Дмитренко А. Ю., за заг.ред. Ляха В. М. Полтава : ПолтНТУ. 2016, 197 с.

Допоміжні джерела інформації

1. Державні Будівельні норми України. Планування та забудова територій. ДБНБ.2.2-12:2019, Мінрегіон України, Київ. 2019, 177 с.
2. Основи дизайну архітектурного середовища: підручник / В. О. Тимохін, Н. М.Шебек, Т. В. Малік та ін. - К.: КНУБА. 2010, 400 с.